

J E L E N K Ö R.

82. szám

Pest szombat october' 11dikén

1834.

Foglalat: Magyarország (Marczal-hansági égés; idei szüret; játékszini adakozás.) Portugália (d. Pedro haldoklik; d. Maria nagykorunak nyilatkoztatik; új ministerium.) Spanyolország (proc-kamarai vitások a' kölcsön és adósság fölött; legújabb hírek a' táborbul.) Anglia (edinburgi lakoma; Cobbett és O'Connell; Brougham beszéde; London kath. bírása Raphael.) Franciaország (a' Temps Grey és Broughamról; török követ, Rigny, Paganini, Gurovsky nyilatkozása; Dietz és Macerone gőzkocsija.) Oroszország (szempontok Russzia nagyobbulásáról.) Németország.

MAGYARORSZÁG.

Marczal-mellékről, névszerint Kemenes-aljáról oct. 1jén. Az idén uralkodó rettenetes szárazság egyik tüneténe nálunk a' berkek, hanok, nádasok és folyami mocsár-aljak meggyuladása 's égése. Névszerint megjegyyezhetni ezt a' Marczalról, melly országunk földleírásában is csavargó folyásáról, iszapos áradásiról és sok nádasiról emlékezetes. Marczal, (mellyről szokás mondani. „a' Marczal ég!“) kiszáradván ez idén, 's járhatatlanok levén minden vizei és zombékos hanságai részint a' mezőn őriző pajkos eselédek, részint gondolatlan gazdák által jó ezébul de rosz következéssel meggyujtatott. A' tűz előre nem látott nagy erőre kapott 's most már szörnyen elharapozott a' kipárolgott folyam mentiben. Egész nyaratszaka lángol 's pislog éjjel nappal. Füstje mér-földekre látszó nagy gomolyokban emelkedik az egekbe; szerte hordatik a' szelek által a' marczal-melléki helységek, mellyeket, ahoz képest mint a' szél csapja 's kavargtatja, — sokszor rémületes sűrűséggel 's büzzel borít el; úgy hogy a' lakosok (eleinte főkép) ijedve futostak ide 's tova, vélvén: nem más gyuladás é az a' helységben? Vidékünk lakosi e' szörnyü tünetény óta, az életre megkivántató legelső elembe, a' tiszta levegőben szükségét látnak, 's nem győznek óvakodni e' gonosz füstnek, ablakokon, ajtókon a' szobákba hatásától annál kevésbé pedig, mivel a' tűz gátolatlanul elhatalmazott 's hatalmazik. Egész örvények 's kutak égtek be a' földbe. Aztán alá edzette magát a' zombékoknak 's az egész hannak. Belé kapott néhutt az erdőkre is, mellyeknek gyökereit a' föld színe alatt lappangólag terjedve összeégeti; miglen fölfelé hat 's a' legszebb élőfákat szövétnekként látja lobogni a' szomorú tulajdonos. Hozzá közelíteni nem tanácsos; mert nem tudhatni, hol süllyed alá az ember lába zsarátnag-örvénybe, még ott is, hol ennek a' föld színén semmi jelensége. Mármár szinte magokat a' falukat is fenyegeti felpörköléssel. Gátok 's árkok ellene hiába vettetnek; mert részint alant nagy mélységben harapozik, részint a' szél szállítja által minden gáton. Szóval, olthatatlan mérges konok tűz ez,

mellynek gyökeres kioltatását nem egy jó esőtül hanem egyedül a' Marczal minden árvizeinek megérkezésétől remélhetni. A' kár tetemes és sajnos a' gazdákra nézve már most is: hát még jövődöre? —

Budán, Pesten, Pozsony és Esztergomban jobbadán végezve a' szüret. Mindenütt kitünő bőségü 's az 1811nél még tán édesebb a' must. Így van ez Veszprém 's a' Balaten-melléken is. Badacsonban nem csak az úgy nevezett 's hajdan óta híres Gyulafy szőlőben és szomszédjában, hanem mindenütt tömérdek szaporaságu és zamatu arany gerezdek mosolyganak, úgy hogy minden, ki két három év óta az olly annyira kellemes badacsonyi ürmösbeli tartozását, ajándékát vagy bármi nemü kedveskedési kötelezését nem teljesíthetné a' szüret mostohasága miatt, most valóban kívánat szerint kétszeres tőkéstül 's kétszeres kamatos-tul minden mentség 's erőtetés nélkül megteheti azt. A' síkföldi szőlők Czegléd, Nagykörös, Késkeménten 's egyéb ezekkel rokon 's homokos tájakon olly özönben áraszták a' nedvet, hogy hordó szükében gyékényre 's ponyvára is szedettek sokan; sok meg még mindeddig szedetlenül hagyá szőlőjét szü-rődény hija miatt, 's voltak számosan, kik pénz-telenségök miatt hordót nem szerezhethvén (mellynek faabronesú akóját sem lehetett e' vidékeken szürettájban 3 's 3½ vforinton alul kapni 's ezt sem a' kivántató mennyiségben) kínálva kínálták 20, 24, 30 ezüst krajezáron akóját a' mustnak. A' Tisza mellett is olly dús vala Semele magzatának (Bacchusnak) áldása, hogy néhol, p. o. Mind-szenten Csongrádban, edény szüke miatt esolnakokra, ladikokra 's lélekvesztőkre is szedék az egyebüvé általok rakhatatlan szőlőt. — Somló, Ermellék 's Hegyalja még csak most kezdi szüret-jét. Hegyalján kevésnek mondják az aszút eső nem léte 's ennélfogvást a' szőlőhéj meg nem véknyulha-tottsága miatt. Egerből pedig ezt írják oct. 7kérül: „Az egri szüret határideje oct. 2kára tétetvén, a' szedés kedvező napok alatt foly. Általában elmondhatni, hogy a' termés bősége nálunk reményfelüli, mert habár a' hőítés vagyis csutka-aszály több helyütt sok szőlőfürtöt leszárasztott is, még is

maradt annyi — igen kevés helyet kivéve — hogy szőlősgazdáink nemcsak minden edényeket teli tölthetik, de sokan a' bő áldás miatt különösen a' hordó dolgában szükségét is szenvednek. Van elég példa, hogy az egri szőlősgazda egy kölcsön adott hordóért kész a' kölcsönzőnek másik hordóját szintemusttal megtölteni. A' termés jóságára nézve a' jelesebb hegyeken, millyenek az Eged, Síkhegy, a' felejthetlen 1827ik évihez közelít, de több más helyen is jó. Szőlőink' bő termésére nagyon számoltak a' bodnárak: a' sz.-mihály-napi egri vásáron és maiglan is a' három akós hordó párjának ára 11, 12 's 13 vforint is volt; holott egyébkor jóval alább is lehetne venni. Ezeknél fogva nem félhetni, hogy borszomjan halunk meg, sőt bőven juttathatunk jó szomszédinknak is, hogy pénzmagra szert tehessünk, mi annál ohajthatóbb, mert régóta nem volt jó borvásárunk."

A' ns Pest vármegye pártfogása alatt levő budai magyar színész társaság igazgatóságának a' pozsonyi folyó országgyűlésen levő ifjak nevében jul. 1sőjén 1834. Schmid Eduard 46 f. 52 xrt.; oct. 3kán pedig Vukovics Sabbas és Nagy Károly ugyan az említett ifjak hazafi indulatjából 30 f. 31 xrt. pengőben adtak olly véggel által, hogy összesen e' 77 f. 23 xrt pengőben tevő summa az idézett játékszin javára fordíttassék. Véteztett annak egy részén eddig 68 darab külföldi színjáték, mellyek magyarul még nincsenek meg, 's egy uj baléthez tartozó muzsika.

P O R T U G Á L I A.

A' Times levelezője azt írja Lissabonbul sept. 13. Itt az egész mult héten csak d. Pedro egészségi állapotjárul beszélgettek; némelylek a' császart utolsó vonaglásban levőnek állíták, mások ismét tökéletesen fölgögyulltnak. 10kén, midőn nem kevesen már halálát emlegeték, az Ajuda palotából egész udvarostul Queluzba, a' fővároshoz mintegy négy óra járásnyira, utazott el. Utközben kiszállt kocsijából, kiemelé a' királynékat is hintajokból, 's velük egész óranegyed távolságra gyalogolt. A' pairkamarában ez ingatag hírek tekintetébül kivitta az oppositio, hogy a' királyné összekelési kérdése 48 órával halasztassék el, gondolván, hogy ezen idő alatt a' regens meg találhalni, 's ekkor aztán a' kérdés egészen más fordulatot veszen; de mind híjában. A' mondott összekelési kérdés a' követkamarában 23>6 szóval ment keresztül. Ez ügyön kívül ujjolag a' nép figyelmét Pizarro ezredes ügye foglalja el. A' vád ellene igen számos, 's még elfogatásakor is arrul vádolá d. Pedrot, hogy Rio-Janeiróban 14 embert gyilkoltatott meg 's köztük bizonyos Malaguetát, sőt hogy egykor saját kezével nyujtott

volna egy valakinek egy pohár mérgezett püncsot, 's gyilkosait most is Lissabonban tartja, kiknek még ő (Pizarro) is áldozatja lehet 's a' t. A' charta nyilvános tartalma szerint, fenyítő-pöri vizsgálat alatt levő fogoly nem választathatik kamarai követté, az ezredes pedig, midőn elválasztatott, már több hét óta fogságban ült. Az oppositio tagjai ki akarák eszközölni, hogy az ezredes a' kamara elibe hivassék 's védelmezze magát, de ez, 53>46 szóval félrevetett. Más kérdés tétetett tehát: valljon a' fogoly választatása (követté van választva Duero tartomány részéről) megállhat e? Három napig folyt szakadatlanul e' vita, midőn végre is 13kán estve, 54>45 szóval elhatározott: hogy az ezredes követségét ne viselhesse 's annál fogva Porto mást küldjön helyébe. Midőn 11kén Magalhaes ur (a' ministeriek feje) e' tárgy fölött véleményét kimondaná, fütölni és zajogni kezdenék a' karzaton. Magalhaes ur a' helyett hogy az elnököt vagy ház szónokát figyelmeztette volna, maga fordult a' karzathoz e' szavakkal: „Hiszen még alig szüntetek meg rabszolgák lenni, karjaitok még most is bélyegét viselik a' despotismus békőjinak; alig vagytok szabadok 's már meg akarjátok gyalázni azon szabadságot, mellyben részesültök? Én ugyan nem tartok töletek.“ E' szavakra még nagyobb láрма gerjedt, 's az elnök elosztatá az ülést. 12kén m. Saldanha kemény beszédett tartott a' ministerek ellen, mellyben azon történetes körülményt is fölhozá, hogy ülés előtt 10 lovas katona 's egy tiszt, kik a' város más részébe valának küldetve, megállapodtak az országház előtt azon hirre: hogy a' kamarában már nincs többé szószabadság 's a' t. A' marsal, mint indulatos beszédjébül kivenni lehet, csak zajt akart támasztani, de a' ház indulatlanul maradt. Sajnálhatni, hogy illy nagy katona olly kicsiny politikus.

A' Times sept. 27kén egy 2dik kiadásban következő legujabbakat közöl Lissabonbul sept. 21rül: „D. Pedro betegsége ez nap szerfölött megnehezült, 's nem hívek felőle, hogy e' napot túl élhesse. (Confiance hajó, melly e' hirt hozta, mondott nap délután futott ki a' kikötőbül.) Ezen körülmény következésében a' cortes az ifju királynét d. Mariát teljes-koronak nyilatkoztatá, eleit akarván e' rendszabással venni azon nehézségeknek, mellyek a' regens meghaláloztával kelhetnének. Az ifju királyné Palmella hget hívá meg egy uj kormány-alkotásra, 's reá különösen a' külügyek hivatalát 's ministeriumi elnökséget bizá. Carvalho megtartaná hivatalát, a' finacziát; Freire pedig hadministerségét a' tengerivel váltaná föl. Kivülök még Terceira és Valencia hgek 's Villa-

real gr. le
nép örömn
nagyobb l
ta közelg
ben volt 's
dest és eg
vatott ágy
jelentsék
lataikért,
hozzádot.
kiadásban
bon sept.
folyvást a
ország kor
ni kelle.
ményt, az
a' felsőben
királynét
követek k
pontbul in
a' regenss
demes. G
tisztán min
tak a' párt
bella Mari
nének, du
ő Fölségén
állapotját,
Palmella h
tásra, 's
hivatal-vá
sek, 's az
dák vélem
rulta nélkü
ministerium
azonban, l
nem akar
jában egy
vetkező ta
zet követel
lamint léle
uraknak,
gimet mint
házi atya
rem tudósi
ségi állapo
végzésére
ügyekkel
urakat, le
megtételir
küldöm az
don Pedro
A' S
guel alku
egy uj exp

real gr. lennének részesekek az új kormányban. A' nép örömmel fogadja e' változást. D. Pedro a' legnagyobb lélekerővel, elszánás és nyugalommal várta közelgő halálát. Mindig teljes lélek-éberségben volt 's a' status ügyeiről beszélt. Mindenezredest és egy egy köz vitézt minden ezredből, hivatott ágyához a' haldokló regens, azon kéréssel: jelentsék köszönetét bajtársaiknak derék szolgálataikért, 's nevében az egész seregnek utolsó Istenhozzádot. — A' Morning-Cronicle szinte 2dik kiadásban így közli e' híreket bővebben: „Lissabon sept. 20. Szomoruan jelenthetjük: a' császár folyvást annyira beteg, hogy halála esetére az ország kormányáról szükségkép előre gondoskodni kelle. A' kamarák tekintetbe vevén e' körülményt, az alsóházban ugyan egyező akarattal, a' felsőben pedig 25 > 6 szóval elhatározták: a' királynét nagykorúnak nyilatkoztatni. Többen a' követek közül e' véghatározásra főképp azon szempontból indítottak, hogy miután d. Pedro viselte a' regensséget, senki utána e' hivatalra nem érdemes. Gondolhatni, hogy illy krisis nem marada tisztán minden eselszövénytől; mindentelé forrongtak a' pártok, de a' főbbek ezélja: hogy d. Izabella Maria inf. hgasszony neveztesse ki regensnének, dugába dült. A' statustanács ifjú királyné ő Fölségének főszempontul ajánlván az igazgatás állapotját, ő Fölsége ma, miután a' hitet letévé, Palmella hget hitta meg egy új ministerium-alkotásra, 's Freire és Carvalho urakat is fölszólítá hivatal-vállalásra. A' lissaboni bank, tőkepénzesek, 's az egész kalmár-testület nyilván kimondák véleményüket, hogy Carvalho ur hozzá járulta nélkül a' jelen körülmények közt semmiféle ministerium nem állhat fön maradólag; Carvalho azonban, ha baráti elmellőztetnek, semmi hivatalt nem akar elfogadni. — D. Pedro e' végső állapotjában egy irományt bocsátott a' követekhez következő tartalommal: „Uraim, a' portugáli nemzet követei! Nyílt szívvvel 's eskümhez híven, valamint lélekisméretem szava sugalja, jelentem az uraknak, hogy én, miután tegnap vég kötelelességimet mint a' katholika szentegyház síja, 's mint házi atya teljesítettem, még tartozásomnak ismerem tudósítani az urakat, hogy ugyanazon betegség állapotom, melly tegnap mondott kötelelességim végzésére birt, gátol továbbra is a' nyilvános ügyekkel foglalatoskodnom. Mire nézve kérem az urakat, legyenek gondosak a' további intézetek megtételire. A' köz jóért legbuzgóbb ohajtásimat küldöm az Éghöz. Queluz palota sept. 18. 1834. don Pedro, regens.“

A' Standard szerint hire van, hogy d. Miguel alkudozásokat szö némeily angol tisztekkel egy új expeditio fölkészítésére d. Pedro ellen.

SPANYOLORSZÁG.

Sept. 17kén a' procurador-kamarában a' kölcsön és külföldi adósság ügyében első szólott a' hadminister (Zarco). Beszéde jobbadon a' mult napi ülésben Montevirgen ur által felhozott vádak ellen volt intézve. „Kérdezik, ugymond, pénzhijány e oka, hogy Navarrában a' háboru olly hosszsan tart? Meg kell vallanom, én más okát nem is tudom. Máskor a' katonának régi szokás szerint, midőn háboruba ment, előre is bizonyos kedvezései jutalom nyújtatott; most nem csak ez maradt el, hanem egy hónapi zsoldot sem birt a' kormány előre fizetni. Hadseregünk jelenleg 3 szakaszra van osztakozva. Első része a' föllázadt tartományokban, 2dik Arragoniában 's a' két Castiliában, 's fájdalommal kell mondanom, hogy e' tartományokba több erőt nem küldhetünk; a' 3dik szolgálatot tesz Barcelona és Coruna, Cadix és Madrit között, 's egy egy tartományban, hol legalább 3 erőség találkozik, 600 gyaioznál 's 80 lovasnál nem vagyunk képesek többet tarthatni. Csudálkoznak az urak mikép tarthat illy sokáig a' háboru? emlékezzenek csak kérem, Vendéera, Cantabriára, sőt ezen háborus saját tartományinkra Napoleon korában. Mőd nélkül kedvező levén a' vidékség, ugy állanak ott ellenségink mint varázs hatalmuak. Merino Castiliában 40 emberével képes volt részünkről 1500 vitéz katonát foglaltoskodtatni. 20 ember, sőt 10 is elég lett volna őt mindenestül leverni, de csak vészrejtő 's megvihatlan helyeken tünt néha néha elő. Mansongen., hogy őt elfoghassa, egész seregét elszélyeszté a' hegységben, ugy hogy az ellenség egyszerre 30 pontul is látta üldöztetni magát. Lázadók ellen folytatni háborut annyit teszen, mint birtokfoglalásért hadakozni; foglalás és erő egyre megy, ha nincs pénz, nincs erő. — Garcia Carrasco ur számadásokat hozott föl, 's azokbul mutogatá, hogy a' kormány pénzben soha sem szenvedé hijányt; de ha szenvedett volna is, a' miút 48 vagy több milliót fölvenni birt, épen ugy lett volna képes százat vagy kétszázat is. Soha sem volt gondja a' kormánynak a' polgár-katonaságot fölfegyverzeni, sőt magoknak a' polgároknak köszönhetni azon csekély készületet is, mellyben állanak. A' ministerek mint látszik inkább félnek a' fegyveres jógondolkozásuaktól, mint az insurgensektől. A' pártosak minden esetre nem volnának olly számosan, ha a' ministerek annyi eszközét a' volt uralkodásnak hivatalaikban nem hagynák meg. A' tartományok birái- 's kormányzóinak legalább is $\frac{2}{3}$ da insurgents-czimborá. (mozgás a' padokon 's félbenszakadás.) Ma már bün, ha valaki liberalis, 's ez II. Izabella kormánya alatt!“ (tetszés és zaj.) — Zarco ur ujra fölszó-

lamlott, 's bebizonyítani akará: milly buzgón törkvék mingyárt hivatala kezdetén, a városi katonaság fölfegyverzésén 's a t. A' kamara napirendre tért vissza. — Gonzalez ur a' külföldi adósságra nézve említésbe hozá, hogy azok ellen egykor magok a' mostani francia ministerek is irtak, 's törvénytelenységét kimutatták. Toreno: „de azóta egészen megváltozott azon ministerek (Guzot és Thiers) véleménye, 's a' többi kormánytaggal hatalmasan sürgetik az adósság elismértetését; minélfogvást a' követ ur megjegyzése nem nyom semmit.“ Solarte ur biztossági tag, reményét fejezé ki, hogy a' ház 42 millió frankért nem fogja az ország becsületét bemocskolni. Serrano ur, az új kölcsönt papok és szerzetesektől javaslá fölvétetni. Igy leghamarébb jutunk pénzhez, monda, 's vége lesz azon örökös pénzküldögetésnek, mellyel a' papság d. Carlos ügyét mozdítgatja elő. Énszámos carlospártit ismerék, kik igen szép fizetést huznak a' kormánytól, például 12,000 realt, 's felét d. Carlosnak küldik, jótét nevében, como obra pia (veluti opus pium, mint kegyes adakozást v. alamizsnát.) (nevetés.) Nincs vége hossza a' visszaéléseknek. A' finanez-minister takarékoságrul beszélt; én egy özvegyet ismerék, ki 60,000 real nyugpénzt huz, 's a' legkényelmesebb módon él; midőn én, kinek szerencsém van a' házhoz szólni, ámbár valóságos szolgálatban levő (general a' seregnél) csak 17,000ret kapok.“ Polo ur minden adósságot kíván elismérni. De las Navas gr. a' biztossági többséget pártolá, 's miután a' spanyol finanzia történeteit elég hosszasan fejtegeté, utóljára e' szavakra fakadt: „Nem! a' kir. kölcsönök nem fogjuk elismérni; azokat a' király mind maga vette föl, 's az országtól soha legkisebb tanácsot sem kért irántuk.“ Továbbá az ország belső állapotjára nézve: „Én az országot két táborra látom osztva (ne felejtjük hogy katona beszél, katonai hasonlítás); az egyik zászlójához a' szabadság ellenségi gyülekeznek; d. Carlos ezen élő zászló. A' másik tábor, melly fölött II. Izabella név lobog, az önállóság 's meggyőződés embereit foglalja magában t. i. a' szabadság barátit. Ily körülmények közt a' ministerek által kért 400 millió új kölcsönt én is javaslom, de csak azért, hogy eszközük és módjuk legyen a' háborut vitézül folytatni. Midőn pedig illyképen a' kormány kívánságához csatlakozom, ne resteljen a' ministerium tölem egy igazmondást elfogadni. Nincs t. i. mit csudálnia, miért takarékoskodik a' kamara annyira e' kölcsön-megadásban. Ismérje el: hogy midőn mi oly fősvényen bánunk az ország aranyával, ez azért történik, mert ő is (a' kormány) fősvényen bánik velünk a' szabadsági biztosítékok (garanttiák) osztogatásiban, mellyet azonban teljes jog-

gal sürgetünk. (tetszés.) Ha bőkezűnek tapasztalnék a' kormányt garantiák adásiban, mi sem késnének megadni mind a' mit kíván, 's bár ha utolsó vagyunk áldozatába kerülne is az ország javáért!“ — Ezzel az ülésnek vége lön. Más nap, 18kán, Rosa, Polo, Falces, és Someruelos után, első szölamlott meg a' biztosság részére Garcia Carrasco ur. A' biztosság kisebb része, ugymond, azon szempontbul indul ki, hogy jelen kormányunk a' multnak folytatása levén, tartozik annak 11 év alatt fölvevett adósságit is viselni. Én tagadom az elsőt, mert azon kormányt külföldi fegyveres erő toltá ránk, és szabad alkotmányunkat 100,000 francia bayonnett forgatta föl a' nemzet kívánsága 's akarátja ellenére. Mi egyébiránt az el- vagy nem ismérést közelebrül illeti, három tekintet lehet: a' dolgok politikai helyzete, alapos jog, és nemzeti hitel. Jogi szempontbul nem kell, sőt nem lehet a' külföldi adósságot (1823 utánit) elismérni, mert a' cortes előre ünnepélyes óvást tevén minden, általa föl nem vett kölcsön ellen, a' kölcsönzőknek ezt sinórmértékül kell vala tartaniok; de ők szabadságunkat dönték meg pénzeikkel. Politikára nézve bátor vagyok kérdést tenni: valóban készülné e' Franciaország, mint velünk szívesen elhívetni szeretnék, megvonni tőlünk barátságát, ha mi, milliomiunkat az ő zsebébe folytatni nem akarjuk? Hogy állana ekkor Spanyolország függetlensége? 's hogy a' mi szólási szabadságunk? Nem! Franciaország becsületesen bánik. Ha jót teszen velünk most, ezt bizonynyal azért cselekszi, hogy jusa legyen forduló esetben máskor tőlünk hasonlót várhatni. Ha d. Carlosnak fegyver-szállítást akadályozza, vagy szerencsétlen esetben saját hadával segedelmünkre jő, kívánhat e' többet, minthogy mi neki szükség esetén Vik Henrik követeléseit ellen hasonló szíveséget cselekedjünk? Ezért, gondolám, jobb lenne tudatunk a' szent szövetség bankierjeival: mit teszen összeeskünni szabadság ellen. Föl akarjátok talán szabadelmű kormányunkat forgatni? Jó, próbáljátok meg, de saját fejetekre! E' szempontbul látom én uraim a' dolgokat, 's ebből kell látnia nem csak hazánknak, de Franciaország, Belgium és Portugálnak is. Ha már illyképen illő 's igazságos az el nem ismerés, 's fölötte még idő-körülmények-szerintes is, nincs mód benne, hogy nemzeti hitelünknek árthasson.“ A' szónok beszéde végén fölhozá azon csalásokat, mellyek a' Guehardttéle kölcsönnél történtek, 's különféle irásokat olvasott föl állitványai támogatására. Utána Rosa ur, a' biztossági többség véleményét antifiliberalismusnak nevezé, minthogy mindent semminek kíván nyilatkoztatni, mit a' nemzet 10 év alatt cselekedett. „Gondolnák meg, ugymond, hogy

itt nem győz
cortes fölé
másrul nem
törvényei v
Sept. 19kén
ismét rendr
sen kikelt a
telen adatok
terjesztett f
kölcsönre ne
forzoso) jav
20,000 rea
szolgálatra
cessantes),
viselők; 3)
(encomiend
döre rovass
lennek mut
hogy a' min
kást, ezt jeg
szerü és te
elismérem,
Sept. 20kán
beszédje fog
tio irányán
fejezé: „M
ezt nem ha
zonyos szój
badság, mo
dék 's kegy
ra számot s
ha meg ne
kegyelmért
site, szüksé
hogy jogai
miat megah
lott jogokat
dódeink vitt
reállításáért
20kán 's 2
ták; azonban
kérdés. Ug
fensőbb par
össze 's Qu
endő módos
új szakaszol
tes, hogy
mind a' nép
radékit a' k
te ki. (Val
delmet vett
rir által kül
se a' navarr
szaki sereg
navarrai tá

itt nem győzők és meggyőzöttekről, sem az 1812ki cortes föléledtéről vagy folytatásáról, sem egyéb másról nem foroghat szó: hanem egyedül az ország törvényei visszaállításáról (zajongás a' karzaton.) Sept. 19kén némely kérelmek fölolvastatása után ismét rendre jött a' fincz-vita. Palarea ur erősen kikelt a' ministerek, 's azon hijányos és helytelen adatok ellen, mellyek a' ministerek által előterjesztett fincz kimutatásban találkoznak. A' kölcsönre nézve kényszerített kölcsönt (prestamo forzoso) javasolt 200 millio realig, melly 1) a' 20,000 realnál több fizetést huzó nyugalmazott és szolgálatra rendelhető hivatalbeliek (jubilados y cessantes), 2) 15,000 realnál több fizetésű tisztviselők; 3) papság, és 4) katonai jövedelmesek (encomiendas militares) fizetéséből négy esztendőre rovassék le. Toreno e' javaslatot teljesíthetlenné mutogatá; azon szemrehányás iránt pedig, hogy a' ministerium maga javasolt volna megbukást, ezt jegyzé meg: „A' kormány véleménye egyszerű és természetes. Jelentése ez: az adésságot elismérem, de a' nemzet nem bírja kifizetni.“ — Sept. 20kán az egész ülést jobbadán Caballero ur beszédje foglalta el, 's beszédjét, melly az oppositio irányának legvilágosb rajza volt, e' szavakkal fejezé: „Még egy dolog feszíti különösen keblemet, ezt nem hallgatom el. A' kormány embereinek bizonyos szójárás forog örökké szájukban: a' szabadság, mondják ők, mellyben élünk, csupán ajándék 's kegyelemből juttatott nekünk, mint kik arra számot sem tarthattunk. Részemről, ámbár soha meg nem szünöm áldani királynénkat azon sok kegyelmért, mellyben bennünket valóban részéste, szükségesnek találom még is megjegyezni: hogy jogainkat visszaállítani nem annyit teszen mint megalapítani, mert amaz már tettleg fenállott jogokat teszen föl. Ezen jogainkat a' mi eldödeink vitták ki, 's a' királynét csupán azok helyreállításáért illeti köszönet.“ E' vitatásokat még 20kán 's 21kén, is ámbár vasárnap volt, folytatták; azonban vég határozásra még nem került a' kérdés. Ugyanezen vasárnap, a' városi katonaság fensőbb parancsbul a' város piaczára gyűjtetett össze 's Quesada némely új rendszabásokat 's teendő módosításokat olvasván föl előtte, az ezredet új szakaszok 's tisztségekre osztotta föl. Nevezetes, hogy Quesada megjelentét mind a' katonaság mind a' nép gunylármával fogadá. Llaudert 's maradékát a' királyné Val de Ribas marquisvá nevezte ki. (Val de Ribasnál 1813 maj. 7kén győzelmét vett Petit francia generálon.) 27kén kurír által küldetett meg gen. Minának kineveztetése a' navarrai sereg fővezérévé. E' szerint az északi sereg most két vezérségre van osztva: a' navarrai táborra Mina parancsi alatt, 's a' baski

tartományokbelire Osma vezér alatt. Armildez Navarra vicekirályává emeltetett. D. Carlos Navarra belsőjében tartózkodik; a' junta Licarozban székez. Rodil serege 24kén ellenében állott keletfelől, Lorenzo Saldiasnál, Cordova Belatenál.

A N G L I A.

Az edinburgi nagy lakomáról különösen megjegyzi az Allg. Zeit., hogy az a' végre épített teremben 1550 vendégre vala terítve, míg 600 a' főiskola teremében találhata helyet. A' karzatokon Edinburg legszebb 's legelőkelőbb asszonyosságai valának egybegyűlve. Minthogy a' lakoma csupa hideg étkekből áll, sok vendég nem állhatván a' kíváncsiságnak ellen, idő előtt mozgásba hozá a' kést 's villát, 's ezt folytatá minden füttyöngéssel mutatott reszalás daczára is, 's noha egyik gentleman az asztalra ugrék, 's onnan korholá és zaklatá a' mohókodó kapzsikat, még sem szünének azok meg, úgy hogy mire az elnök helyet foglalta, 's jel adatek evésre, már valóban kevés maradt falatozásra, 's azok kik étvágyukat illedelemből kímélék, türelmökért meglakoltak, mert nem lévén mit lakomázniok, felkoppant által éhen kelle maradniok. — A' Globe Dublinból sept. 18ról jelentí, hogy Cobbett ur délután egy óraker tartotta bemenetét a' városba Cockburn general, 's Finn Kilkenny megye követének kíséretében. A' nép lelkesülve fogadá. Cobbett az általnyújtott fölírásra mérsékletten válaszolt, 's Irland állapotját híven rajzoló. Meggyőződését mondá ki, hogy a' mostani ministerium Irland iránt emberséges érzelmmel viseltetik, 's alapos sérelmeiken segíteni kész. „E' fölött, úgy mond, az angol nép, melly végre úgy is minden nagy kérdést el szokott dönteni, irántatok irlandiak barátságos indulattal viseltetik. Én, ki az angolokat jól ismerem, 's köztük némi befolyással bírok, meg vagyok győződve, hogy illy igaztalan rendszert Irland ellen többé nem fognak meghagyni.“ Ezután javaslá az irlandiaknak, hogy képviselőjüket kérelmekkel támogassák. Cobbettnek Darrynane-Abteyban O'Connellt szándéka meglátogatni, ki ott regényes laktája hegyein vadászat most. — A' Dublin Evening Mail, tory lap igen bosszús, hogy a' két nagy népszónok O'Connell 's Cobbett barátságosan közelít egymáshoz, kiemeli azon czimeket, mellyekkel 1828 's 29ben a' két szónok egymást a' nyilván. lapokban ellenséges indulatból halmozá: p. o. O'Connell 1828ban Cobbettet, minthogy az az angol főegyház ügye mellett apostolkodott, legförtelmesb szörnyetegnek, melly valaha kort 's nemzetet böcsteleníte, vásott hazugnak, eleven pasquillnak az emberi nemzetre, baromnak 's t. ff. hívá, f. évi septembri levelében pedig dicséri őt mint legjelesb embert mind karakterre mind észtehetségre nézve, millyet

valaha e' világ látott. Viszontag Cobbett az izgatót (O'Connell) 1829 év. martz. hónapjában szemtelen képmutatónak nevezé, ki saját hasznáért a' népet csalja, méregökrendő békának, melyet kövekkel kellene agyon verni 's t. 'S most mint specialis barátok viszonyos magasztalásokkal tömjenezgetik egymást.

Az edinburgi lakomán Grey gr. beszéde bevégezte után ezen áldomást köszönté el: „Skótzia új választó szabadságára!“ 's ez zajos tetszéssel fogadtatott. Utána Brougham, Hobhouse 's Ellice uu. egészségökre ittak, mit ezek bő beszéddel köszönének meg. Brougham l. többek közt ezeket is mondá: „Mióta hivatalom diszjeleit viselem, nem volt azon örömem, hogy edinburgi polgártársim előtt megjelenhettem volna. Arra emlékeztetem az urakat, hogy akkor is illy számosan gyűltünk itt össze, midőn a' status magasairól a' királyi kegy buzditó mosolya félig sem volt olly látható, mint azon haragos pillantások, melyek megsemmisítéssel fenyegetének. Ez időre emlékeztetem az urakat, válasz gyanánt előre azoknak, kik tán kancsal szemmel nézvén e' gyülekezet nagyságát, azt azon kedvezésnek tulajdonítanak, melyet statusférfiak az urak által vallott elvek iránt mutatnak. Mit akkor mondtam hivatal nélkül, 's csekély kilátással hivatalra juthatáshoz, büszkén ismétlem az urak előtt ma kilencz év után, melyekben négyet a' kanczellárhivatalban töltöttem: „Edinburgi polgártársim! tiszták e' kezek!“ (hangos ismételt tetszés) Ministeri tisztségem elfogadásánál, vitelénél, 's megtartásánál egyetlen hazafi érzésről sem mondtam le, egyetlen barátomhoz sem lettem hűtelen. Semmi elyvel sem hagyék föl, semmi alacsonyosság tudalma nem bánt, tudva semmi méltatlant nem mozdíték elő. De soha igaz kívánat utjában sem állottam. Soha királyom 's uram bizodal-mával vissza nem éltem, soha a' népet meg nem esaltam, 's nem hagytam el; 's minthogy én, 's tisztes barátom mellett azon ministerek közül vagyunk, kik a' nép előtt, soha sem rettegtünk, igen örvendek, hogy alkalmam esik összejöni a' néppel, és számot adhatok hivatalkodásomról, és színről színre kimondhatom neki, mikép gondolkodom, ha máskép gondolkodnám én mint ő. Mert higyük el, azon statusférfi csak félig ismerné kötelességét, 's csak félig fogná fel azt, mi illik azokhoz, kiknek az emberiséget bölcsen kell kormányzaniok, ha nem hátorodik ott is neki, hol a' népet rossz úton látja, 's nem segít rajta a' sokasági akarat daczára is. Ez volna nézetem, ez volna nyilvános viseletem mértékiránya, ha szerencsétlenségéből megtörténhetnék az. — De nem láttam még én azon napot, mellyen meg-

történt volna, hogy a' nép és én valóban külön véleményűek lettünk volna.“ (nagy tetszés) „Mi tehát kezdett ösvényünkön tovább haladunk, 's nem gondolunk néhány tüzes szellem megtámadásával; mert e' megtámadások jó 's becsületes férfiktól erednek ugyan, de kikben a' buzgóság igen nagy, a' meggondolás ellenben igen kicsiny. (kaczaj) Én halkabban akarok haladni mint ők, 's véleményöktől eltávozom, nem mint ha emberségöket kétleném, hanem mert buzgóságukban nem bizom; de csak a' lépésben távozunk egymástól, irányunk egy. De vannak mások, kikkel irányom sem közös. Ők délre, én éjszakra megyek. Ezek legbiztalanabb vezetők, mert valólag sehova sem vezetnek. (tetszés 's nevetés) Habár nem ellenségeik is a' javításoknak, de azon javítás, melyet ők akarnak, olly messze van, hogy sem az ő, sem gyermekeik szemei nem remélhetik azt megláthatni valaha. Reform hangzik ugyan ajkaikon, de ezen ige nálok defectivum, 's csak a' jövődben hajútható. (tetszés 's kaczaj) Azt mondják ők: lassanként kell mindennek megtörténni, 's valóban olly lépten járnak, hogy a' legélesebb szem sem volna képes megkülönböztetni: vajjon mozdulnak é helyből? A' mozgásnak ugyan nem ellenségei, ugymint a' rosszra mozgásnak, sem a' haladásnak, de visszafelé. (hahota). Mi haladni fogunk ösvényünkön szilárdul, rendülhetlenül, késedelem 's ingadozás nélkül. (élénk tetszés) A' pártok kiáltozásai el nem tévesztenek utunkon, habár daczolnunk kell is azon oppositiot, melly minden javításnak ellenszegül.“

A' tory-sajtónak is egy koncezt vetettek, min rágódjék. A' londoni sherif (bíró) beigtatási lakomáján, mellyen a' lordmayor viselendi az elnökséget, a' katolikus egyház ezimes püspöke is fog mint lelkész hivatalkodni. Ugyan is a' két bíró egyike Raphael ur katolikus, 's ama' püspököt káplánjának választotta. 'S minthogy Raphael ur az öregebbik bíró katolikus, ez ünnepen a' katolika szertartásnak kellene elsőséget a' protestans fölött adni. Az Albion, torylap, ezen szörnyükép fölgerjed, 's arra szólítja föl a' lordmayort, mint jó protestanst: adná ezen esetet a' megyés (londoni) püspöknek fel, hogy eszközöljék, ha meg eshetik e, hogy a' püspöki (angol) egyház azon lelkésze, kit az ifjabbik bíró választott káplánjának, utánatétessék a' katolikus lelkésznek, mi a' reformatio óta Londonban még nem történt meg. Cobbett O'Connell meghívására, látogatná őt lakhelyén meg, azt mellözve azon választ adá, hogy e' látogatásból a' népre semmi haszon sem haramlandanék, őt ellenben utjában 10—12 nappal hátráltatnék, melly utra pedig ő azért indult, hogy

még
meg

járó
jól
mell
ket.
dás
hih
kan
igy
l. sh
foly
jeg
mia
mut
javi
gok
nyil
szer
kor
mes
tisz
mut
den
pró
22
eten
ka)
a' p
Udv
a' k
tént
min
éra.
azon
ren
ség
zav
sajá
Hir
keiv
gan
bi a
seny
etie
fele
reha
ren
sze
net
Fra
a' p
jog

még a' hiányos ismereteket szerezhesse magának meg. —

FRANCZIAORSZÁG.

Egyik legitimista lap, Ravez ur prágai utjáról ezeket mondja: „Részleteket lehet hallani jól értesített személy szájából 's bizonyításokat, mellyek örömmel 's reménnyel töltnek el bennünket. Azt hallottuk, hogy haladéktalanul új lemondás fog az ifjú Henrik részire közzé tétetni, 's hihetőleg némi felszólításféle fog Európa statuskancelláriáihoz az iránt szétküldetni.“ — A' Temps így elmélkedik, 's méltán, Grey gr. 's Brougham l. skótziai utazásáról: „Grey és Brougham lordok folytatják diadalmas utjokat Skótziaiban. Beszédeik jegyzésre méltók a' nyílt 's merész szabadelműség miatt, mellynek bélyegét viselik. Ez haladásra mutat, 's azt jelenti, hogy Anglia statusférőjiai a' javítás ügyét megnyertnek tekintik. — Hatóságok tiszteltetésinél nincs nagyobb biztosítéka a' nyilvános békének 's közjónak. Franciaország szerenesétlensége eddig az volt, hogy azokat, kik kormányozák, nem tisztelhetette eléggé, bármi örömet tette volna is azt. „Polgár-társim! e' kezek tiszták“ mondá Brougham l. 's a' tetszés zajgása mutatá a' ministernek, hogy ezen igazságot mindenki elismeri. Nálunk kevés minister merné e' próbát kiállani úgy mond a' Temps.“ — Septemb. 22kén 2 óraker nyujtá által Mustafa Reschid bei efendi a' nagyúri diván amedschije (statusitotnoka) nyilvános audientzián megbízó-levelét, mint a' porta rendkívüli követe a' francziák királyánál. Udvari hintóban vitették oda. Az audientzia után a' királynénál is bemutatattott. — Az újabbban történt három követválasztáskor csak egy ütött a' ministeri jelölt részére, kettő pedig az oppositioéra. — A' Moniteur legújabb száma megerősíti azon hírt, hogy Molé gr. a' sept. 20kán költ kir. rendelés által rábizott pairkamaraik negyedik elnökséget nem fogadta el, mi a' ministereket egy kis zavarba hozá. — Rigny külminister, mint állítják saját személyes dolgaiban Belgiumba utazott. — Hir szerint, Beira hgasszony d. Carlos gyermekeivel jövendőre Haagában veendi lakását. — Paganini és Jules Janin közt tollvita támadt; ez utóbbi arra akará a' hangászt bírni, hogy hangversenyt adjon a' vizáradás által megkárosodott st. etiennei lakosok javára, mire az utóbbi tagadólag felelt. 'S válaszára Janin ur igen heves szemrehányást tett. — A' parisi választók közül 6000 ren, mint mondják az összes választóság hatodrésze, még be sem iratta magát. E' szembeötlő történetet azzal kívánja a' j. des Débats védeni, hogy Franciaország intézvényei szabadelműbbek, mint a' polgárok szokásai és erkölcei, kik a' politikai jogok gyakorlására csupán akkor adják magokat,

mikor elhatározó nagy nap kívánja azt. Azontúl nyugton 's békével maradnak otthon.

Az Allg. Zeit. szerkesztéséhez Parisból Gurowski Ádám gr. következő nyilatkozást küldött: „Az Allg. Z. közölte lapjaiban, hogy bocsánatért folyamodtam a' czárhoz. Minden balértés 's félre magyarázás elkerülésére azt várom a' szerkesztés részrehajlatlanságától, hogy szeleteibe következő nyilatkozásomat fölveendi: „Én folyamodtam az orosz czárhoz bocsánatért atyámfjai által, mert mind a' történetek, mind saját késő tapasztalásom meggyőztek az iránt, hogy hazámiai politikai karaktere épen nem képes független létre; hogy olly nemzetiség, melly nem elég életerővel bír, a' történetekben, mint status, politikai halálra van ítélve; 's hogy nem hitethetem el magammal, hogy akár idegen népek, akár pedig hatalmak Lengyelországot jövendőre bármikor helyreállítani képesek legyenek. Azon bocsánatot, mellyért esedeztem, nagy hihetőséggel, meg nem fogom nyerni, mint-hogy az orosz kormány bocsánatra nem hajlik, legalább rám nézve, kit makacsságból hozott halálos ítélet terhel, mellyből épen nem szándékom kitisztulni, 's minthogy azon személyek, kik e' lépést értem tehetik, vagy kiknek tenniök kellett volna, azt tölem alkalmasint megtagadták. Szóval, igen igen kevés remény táplál. De meggyőződés azert rendületlenül áll, 's minden további ellenszegülést hasztalannak tartok. Én az opponensekhez tartozám 1830 előtt. Üldöztetém. Én a' nov. 29ki lázadáshoz is tartozám. Azt hittem, jól teszek. A' tapasztalás másra tanított meg. Ma ismét ugyanazon lélekisméretességgel veszek búcsút olly ideáktól, mellyekben hazám boldogságát épen nem láthatom. A' szemrehányásokon, mellyekkel talán meg-tiszteltetem, messze és túl vagyok. Jól ismerem becsöket. Az idő legjobban megigazland. Midőn így cselekszem, nincs reményem visszakerülni Lengyelországba. Én hihetőleg kénytelen leszek, ha nem is más hazát, (mi a' nemzetiségről mostani szük fogalmak mellett lehetetlenség is lenne) legalább más honat keresni, hol legalább némi haszonnal alkalmazhatnak, mert mindenek előtt a' szökevény keserű far-nientéjétől, (henyélésétől) akarok megszabadulni. Szívemből kívánom, hogy azok, kik mint hazafiak hihetőleg követ dobandanak rám, a' meggyőződés 's lelékisméret szintazon nyugalmával, és tisztaságával birjanak, millyennel én itt búcsut veszek tőlök. Paris 1834. sept. 8. Gurowski Ádám gr.“ — A' pairtörvénytök oct. 20ra van összehíva, hogy Girod ur tudósítását kihallgassa az ugy nevezett aprilisi összeesküvésbe keveredett személyek fölött. A' tudósítás fölolvastatása legalább tíz ülést huzand ki, 's ha akkor, mint hiszik, vita támadna az illetőségről (Competenz),

megtörténhetnék, hogy maga a' pörvita nov. végén kezdődnek, 's hogy a' kamarák összejöve az alig kezdett pörrel esnék egy időre.

Sept. 26kán tett Dietz ur gőzkocsija próbát Párisban. Már reggel számos kíváncsi a' boulevardokra gyült, hogy azt repülni azaz futni lássa. 9 órakor a' koci is megjelent; külseje egyszerű 's kevés szolgáltatva való szüksége. Maga után két, urak 's asszonyokkal terhelt omnibust (czimborást) vontatott. A' gőzkocsi ügyesen röpült dombnak le 's föl, könnyen kitért a' kocsiknak, mérséklé lefelé a' nagy erőt, mit lehetetlennek tartottak. A' nézők igen gyönyörködtek benne. A' sokaság a' koci mellett, némelly egyesek még előtte is ügettek.—Londonban hasonló számos próbát tesznek gőzkocsikkal; 's különösen szerencsések Francis Macerone próbái, ki egyszersmind ujdón készüléte talált most föl az erőmű szétpattanása ellen. A' gőzkocsi nem csak gyorsabban járnak, mint a' posták, hanem kevesebbe is kerülnek. Majd hozzájuk szokunk mi is, mint a' gőzhajókhoz. — A' hadministeriumtól boesátott parancsnál fogva minden altiszt's káplár, ha törvényszék által elítéltetik, közlegénységre jut, még pedig azon napon, mellyen ítélete kihirdettetik. — Sept. 22. Rouenban Lafitte urnak, az ottani követnek fényes lakomát adtak baráti. A' hivatalosak közül Dupont de l'Eure, Odilon-Barrot, Petou, Arago és Beranger (a' költő) urak meg nem jelenhettek.

OROSZORSZÁG.

Rigában jö ki egy hirlap a' dorpati könyvvizsgáló jegyével ellátva, e' czim alatt: „Russzia terület-nagyobbulása nagy Péter autokrátiájától fogva I. Sándor halálaig, történetileg előadva Hagemeister Gyulától.“ (1834. 52 l.) Előszava így szól többek közt: „Russzia nagysága 's hatalma miatt ok nélkül nyugtalankodnak Európa országai. Mert terjedelme, 's aránylag csekély népessége szűken 's elgyérítve a' tömérdek téren, kevesbé képesek autokratorban a' hódítás szellemét fölébresztetni, mint bármilly közép nagyságu néppel tömött status p. o. Franciaország, hol a' belső erő tulcsapongása szükségessé teszi a' kitérést. De nem is ült soha Russzia trónján hódító, 's nagyobbulása eddig csupán a' körülmények és viszonyok munkája volt, mellyek természeti határit négy tenger között tüzek ki. Európában a' Pruth, és a' Duna legdélibb ága, Asiában egész sor erősített pontok vannak az orosz szélek bátorságára határozva a' nélkül, hogy az utóbbi török és persa háboruk ál-

tal kijebb nyomult volna. Minthogy tehát úgy látszik, Russzia legnagyobb terjedelmére jutott, czélunk lesz, a' jogczimet kimutatni mindenütt, mellyen minden területszerzés nyugszik, pontos utasítással az oklevelekre, részint a' nem rég megjelent orosz törvény-gyűjteményből, részint más munkákból.“ A' gondos szerző mindenik szerzemény körülményeit hiven előadta, oklevelekkel támogatván azokat. A' biradalom tér-tartalmát Sándor császár halála után 362,890 négyszeg mérföldre teszi, 's a' mint Torneotól lefelé a' határvonalat huzza, így folytatja: „Niementől a' határ mintegy 25 mérföldre változatlan maradt, akkor tullepott Memelen, 's Keletprussia mellett futva Thorn mellett a' Visztulához ért, Danzigtól csak 70, Berlinton csak 40 mérföld távolságra maradv, átment a' Vistulán Kalisch felé, melly egyenlő távolságra van Drezdától és Berlinton. Ezután délre hajlott, csekély messzeséggel az Oderától, 's azután keletre fordult, Krakkó kerülete hosszában. Innen Gallicia határin kanyarodott el rézsut a' Dniester mellett futva Pruthig, 's onnan partja hosszában lefelé a' Dunába omlásaig. E' helyzetében Oroszország tengeren csak 60, szárazon 70 mérföldre van Konstantinápolytól. Odessa már is legvirágzóbb partvárosa a' fekete tengernek. Csudálkozva látják az osmanok és persák az orosz sást belső határszéleiken. Parancsolva járja egyedül a' tavak legnagyobbikát, a' Kaspium tengert. Hadakozó Kirgiz törzsökök esdeklik védelmét 's oltalmát. Chinát csak pusztá magánya szigetezi el az orosz befolyástól, mellynek a' csöndes tenger 's Amerika partjai engedelméskednek, 's ezek lakosai bizodalmasan nyujtják európai testvéreiknek kezeiket.“

NÉMETORSZÁG.

A' szövetséggyűlés Frankfurtban sept. 11én azt végezte: „hogy valamennyi kormányt felszólítand, melly a' külföldi egyetemeknél tanulást általjában még eddig meg nem tiltotta, hogy rendelést tegyenek, mellyél fogvást alattvalóiknak tiltassék meg a' berni egyetemet meglátogatni.“ A' végzés, mint beszélük, egyhangulag fogadtaték el. Különösen fölindultak a' szövetséggyűlés tagjai azon, hogy Bernben Snell, Siebenpfeiffer, Troxler és Herzog a' Németországból száműzöttek, levének tanítókká. Arról is való szó, hogy a' mesterlegényeknek is meg fog tiltatni a' Franciaországba, Belgiumba és Schweizba vándorlás, hol tudnillik legtöbbet tanulhatnának, de sokan még kétlik.